

शकटिकानिमित्तज्ञानम्, यन्त्रमातृका, धारणमातृका, संयात्रम्, मानसी का-
व्यक्रिया, क्रियाविकल्पाः, कलितकयोगाः, अग्निधानकोपचक्रज्ञानम्,
वज्रगोपनानि, व्यूतविशेषः, शक्रपक्राटि, बालकक्रीडनकानि, वैनायिकी-
नां विद्यानां ज्ञानम्, वैजयिकीनां वि० ज्ञा०, वैतालिकीनां (v. l. वैयासि-
कीनां) वि० ज्ञा० ÇKDra. — 12) *Boot, Schiff* वि०या im ÇKDra. — 13) Titel
eines gramm. Commentars COLEBR. Misc. Ess. II, 43. — Vgl. अकल,
निष्कल, सकल.

कलाकन्द = कन्द Name eines Metrums COLEBR. Misc. Ess. II, 161
(VIII, 13).

कलाकुल n. *Gift* RĀGAn. im ÇKDra. — Vgl. कलाकूल.

कलाकलि (कला 11. + कलि) m. der *Liebesgott* TRIK. 1, 1, 39. H. 227.

कलाङ्कुर m. 1) N. eines Vogels, *Ardea sibirica*, TRIK. 2, 5, 25. — 2)
ein Bein. des *Asura Kāṁsa* TRIK. 2, 8, 23. Hār. 32. — Zerlegt sich
lautlich in कल oder कला + अङ्कुर.

कलाङ्गल eine best. *Waffe* (?): सशतव्रीकलाङ्गला MBh. 3, 642.

कलाचिक 1) *Löffel* VJUTP. 208. — 2) f. आ f. *Vorderarm* (zwischen
Ellbogen und Handgelenk) H. 590. Auch कलाची f. Hār. 163.

कलाटिन m. *Buchstelze* Hār. 87.

कलाद m. *Goldschmied* AK. 2, 10, 8. TRIK. 2, 10, 3. H. 908.

कलाधर (कला 2. + धर) m. ein Bein. Çiva's Çiv.

कलाधिक m. *Hahn* H. 190. Vgl. कलाविक und उपाकल; zerlegt
sich in कल + अधिक.

कलानक्र m. N. pr. eines Wesens im Gefolge von Çiva VJUTP. zu H. 210.

कलानिधि (कला 2. + निधि) m. der *Mond* AK. 1, 1, 16. H. 103,
Sch. DhūRTAS. 91, 15.

कलानुनादिन् (कल + अनु०) m. 1) *Sperling*. — 2) = कपिञ्जल (nach
ÇKDra. hier = चातक). — 3) eine *Art Biene* (चञ्चरीक, रोलम्ब) H. an.
5, 26. MED. n. 232. — Vgl. कलानुनादिन्.

कलातर (कला + अतर) n. *Zins, Gewinn* H. 881. LILĀV. im ÇKDra.
— Vgl. कला 3.

कलाप (कला + आप् von आप्) 1) m. TRIK. 3, 5, 4. n. MBh. 3, 11454.
a) (was die einzelnen Theile aufnimmt, zusammenhält) *Bund, Bündel*:
समिक्कलापमादाय प्रविशेत् स्वमाश्रमम् MBh. 3, 10772. अश्रेण मक्ता कृ-
त्वा ते विसानि कलापशः 13, 4509. मुक्ताकलाप ein aus *Perlenschnüren*
bestehender *Schmuck* KUMĀRAS. 1, 43. KĀURAP. 23. मुक्ताकलापिकृतमिन्दु-
वार KUMĀRAS. 3, 53. (Daher wohl कलाप = भूषण *Schmuck* AK. 3, 4, 19,
131. H. an. 3, 440. MED. p. 17.) रश्नाकलाप ein aus mehreren *Schnüren*
oder *Streifen gedrehter Frauengürtel* MĀKĀU. 11, 16. RAGH. 11, 65. RĪT. 3,
20. काञ्चीकलाप BHARTṚ. 1, 56, 66 (am Ende eines adj. comp. f. आ).
BhāG. P. 4, 8, 49. (Daher कलाप = रश्ना = काञ्ची *Gürtel* H. 664. H.
an. MED. Nach einigen besteht ein *Kalāpa-Gürtel* aus 25 *Schnüren*
ÇKDra. unter काञ्ची.) जटाकलाप *Haarschopf* VIKR. 157. BhāG. P. 3, 8, 5.
14, 24. व्यालोलकुत्तलकलापवती KĀURAP. 7. = पाश u. s. w. nach Syno-
nymen von *Haar* AK. 2, 6, 2, 49. H. 568. *Inbegriff, Gesamtheit* über-
haupt AK. 3, 4, 19, 131. H. 1411. H. an. MED. अथ विना नैव कलाकलापं
प्राप्नोति मर्त्यो ऽत्र मनुष्यलोके PĀNĀT. V, 23. क्रियाकलापैः BhāG. P. 4,
24, 62. 9, 3, 25. कर्मकलाप 4, 21. KULL. zu M. 2, 68. व्यापारो SĀH. D. 10,
18. दावदहनज्वालाकलापायते (denom.) der *Flammenmasse eines Wald-*

brandes gleichen Glt. 4, 10. — b) ein *Bündel Pfeile, Köcher mit Pfei-
len, Köcher* (AK. 3, 4, 19, 131. H. an. MED.): परिप्समानः पार्थानो कला-
पानि धनूषि च MBh. 3, 11454. कारिद्रवर्णा ये वेते केमपुङ्गवः शिलाशिलाः
(शराः) । नकुलस्य कलापो ऽयं पञ्चशार्दूललक्षणम् ॥ येनासौ व्यग्रपत्कृत्स्ना
प्रतीचीं दिशमाकृवे । कलापो ह्येव तस्यासीत् 4, 1358. fg. ततः कलापान्सं-
नक्ष खड्गा वद्धा च R. 2, 32, 10. खड्गाश्च दीप्तान्दीर्घाश्च कलापांश्च मरुधना-
न् । विपाठान्नुर्धारांश्च धनुर्भिर्निर्दधुः सक्त ॥ MBh. 4, 168. LALIT. Calc.
5, 5. वद्धनिस्त्रिंशस्ततापुधकलापवान् MBh. 1, 1957; vgl. वद्धनिस्त्रिंशस्त-
तापुधकलापिनः 4, 141. — c) (das aus einzelnen Federn bestehende) *Rad*
eines *Pfauenschweifes* AK. 3, 4, 19, 131. H. 1320. H. an. MED. चित्रान्क-
लापान्स्वस्तिर्यम् MBh. 3, 11584. संप्रदीप्तकलापायाः विप्रकीर्णाश्च वर्हिणः R.
5, 52, 13. शिप्रुज्ञातकलापचिह्नः (कलापी) PĀNĀT. II, 83. VIKR. 83. कला-
पचक्रेषु RĪT. 1, 16, 2, 14. In Verbind. mit शिखिवर्ध् Pfuenschweif MĀLAV.
83 (vgl. KUMĀRAS. 1, 15). Vgl. उत्कलाप. — d) N. einer *Grammatik*, wel-
che der Gott Kumāra dem Çarvavarman offenbart haben soll, MED.
COLEBR. Misc. Ess. II, 44 (vgl. KATHĪS. 7, 13: अथुना स्वल्पतत्त्वत्वात्कात-
त्वाद्यं भविष्यति । मदाकृतकलापस्य नाम्ना कलापकं तया ॥). कलाप-
त्त्वार्षि Titel eines Commentars dazu 43. Vgl. कलापिन् 2, d. — e) N. pr.
P. 1, 3, 49, Sch. Wohl falsche Lesart für कलाप; so wohl auch कलापि 4,
1, 63, Sch. — MED. kennt noch zwei Bedeutn.: f) *Mond* (vgl. कला 2.). —
g) ein *unterrichteter Mann* (vgl. कला 11.). — WILS. ausserdem: h) a
poem written in one metre. Vgl. कलापक 3, a. — 2) f. कलापी ein *Bund*
Gras: कलापी चपालार्थे KĀTJ. ÇR. 22, 3, 19. ÂÇV. ÇR. 9, 7.

कलापक 1) m. a) = कलाप 1: रश्नाकलापक ÇiÇ. 9, 45. — b) *Perlen-
schmuck*: पाण्योश्च तदत्स्वनवमिवद्वौ कलापकावत्तमाला यथेयम् MBh. 3,
10055. — c) ein *Strick*, der um den *Hals des Elefanten* geschlungen
wird, H. 1232. — d) = *विशेषक Sectenzeichen auf der Stirn* TRIK. 3,
2, 23. — 2) adj. कलापक zur *Falzzeit der Pfauen* (wenn sie das *Rad* zu
schlagen pflegen; vgl. कलाप 3. und कलापिन् abzutragen (eine Schuld)
P. 4, 3, 48. — 3) n. a) a number of verses in one metre. — b) a series
of four stanzas on one subject WILS.

कलापग्राम (क० + ग्राम) m. N. pr. eines Grāma: हिमवत्तमतिक्रम्य
कलापग्राममाविशत् MBh. 16, 251. BhāG. P. 9, 12, 6. 22, 17. VP. 387. —
Vgl. कलापद्वीप.

कलापचक्र (क० + चक्र) m. ein *Perlenschmuck von 24 Schnüren*
H. 661, Sch. Oder ist कलापचक्रः in zwei Wörtern zu lesen?

कलापद्वीप (क० + द्वीप) N. pr. einer Localität, viell. identisch mit क-
लापग्राम HARIY. 829.

कलापशिरस् (क० + शि०) s. u. कपालशिरस्.

कलापिन् (von कलाप) 1) adj. a) mit einem *Bündel Pfeilen* versehen.
einen *Köcher mit Pfeilen tragend* KĀTJ. ÇR. 20, 2, 11. 22, 3, 18. MBh. 4,
141 (s. u. कलाप 2. am Ende). — b) von einem *Pfau*, dessen *Schweif*
ausgebreitet ist: काञ्चित् (मयूरान्) प्रियाभिः सक्तितान्मममाणान्कलापिनः
MBh. 3, 11585. von der Zeit, wann der *Pfau* das *Rad* zu schlagen pflegt:
यस्मिन्काले मयूराः कलापिनो भवन्ति स उपचारात्कलापी SIDDH. K. zu P.
4, 3, 48. — 2) m. a) *Pfau* H. an. 3, 364. MED. n. 173. PĀNĀT. II, 83. RAGH.
6, 9. RĪT. 1, 16. — b) der *indische Kuckuck* (vgl. कलधनि, कलरव) DHAR.
im ÇKDra. — c) *Ficus infectoria* Willd. (s. दलित) H. an. MED. — d) N.